

LAB

Imagotutkimuksen yhteenveto

Toukokuu

2021

Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

LAB-ammattikorkeakoulun ja Saimaan ammattiopisto Sampon VETO - Vetovoimaa ja väyliä tekniikkaan -hanke toteuttaa imagotutkimuksen peruskoulun 9. luokkalaisille sekä lukioiden ja Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijoille Etelä-Karjalan alueella.

Tutkimuksessa selvitetään eteläkarjalaisten nuorten tietoja ja mielikuvia seuraavista tekniikan aloista (ammatillinen 2. asteen koulutus ja korkeakoulutus): rakennus-, pintakäsittely-, konetekniikan- ja tuotantotekniikan-, prosessi- ja saha-alasta. Tutkimustuloksia hyödynnetään tekniikan alojen vetovoimaisuuden edistämässä.

Tutkimuskokonaisuudessa on kaksi osaa: laadullinen ja määrällinen. Tässä yhteenvedossa on esitetty yhteenveto molemmissa tutkimusvaiheissa kerätystä palautteesta.

Tutkimuksen toteutus

Laadullinen ja määrällinen tutkimus

Haastatteluissa selvitettiin kohderyhmän tietoa ja mielikuvia tutkimukseen liittyvistä aloista. Tuloksia käytettiin lähtötietona määrällisen tutkimuksen kysymysten ja vastausvaihtoehtojen laatimisessa.

- ▲ Laadullinen tutkimuskokonaisuus toteutettiin syvähaastatteluiden (17 kpl) avulla. Haastattelujen kesto oli noin 30 min. Haastateltaviksi valittiin tasaisesti nuoria maakunnan maaseutu- ja kaupunkiympäristöistä.

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli tuottaa määrällistä ymmärrystä laadullisen tutkimusvaiheen löydösten tueksi. Kyselyn avulla kerättiin tietoa ja mielikuvia tutkimukseen liittyvistä aloista

- ▲ Määrällinen tutkimusvaihe toteutettiin nettikyselynä Survey Monkey -työkalun avulla. Kysely kesti noin 10 minuuttia (14 kysymystä sisältäen taustatiedot). Tutkimuksen otoskoko oli N= 226

Tutkimuksen kohderyhmä oli määritelty seuraavasti:

- ▲ Peruskoulun 9. luokkalaiset
- ▲ Lukiolaiset
- ▲ Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijat

TUTKIMUSTEEMAT

Tutkimuksessa käsitellyt teemat

Ajatukset liittyen opintoihin tulevaisuudessa

- Opiskeluun liittyvät suunnitelmat ja motivaatiotekijät
- Millaisia asioita pidetään opiskelussa tärkeänä
- Opiskelupaikan valintaan vaikuttavat tekijät
- Odotukset ja toiveet opiskelulle
- Opiskelumahdollisuuksiin liittyvä tiedonhaku ja tiedontarpeet

Tekniikan aloihin liittyvät mielikuvat

- Tekniikan ala yleisesti
- Tiettyihin tekniikan aloihin ja ammattinimikkeisiin liittyvät mielikuvat
- Tekniikan alojen vetovoimatekijät
- Tekniikan alojen vetovoimatekijöiden puutteet
- Ajatukset liittyen tekniikan alojen tulevaisuuteen

Mielikuvat liittyen LABiin ja Sampoon

Opiskeluun liittyvät suunnitelmat ja motivaatiotekijät

Opintoihin motivoivat halu tehdä tulevaisuudessa sitä työtä mistä on kiinnostunut sekä se, että opinnot mahdollistavat arvostetun ammatin, urakehityksen ja hyvän palkan.

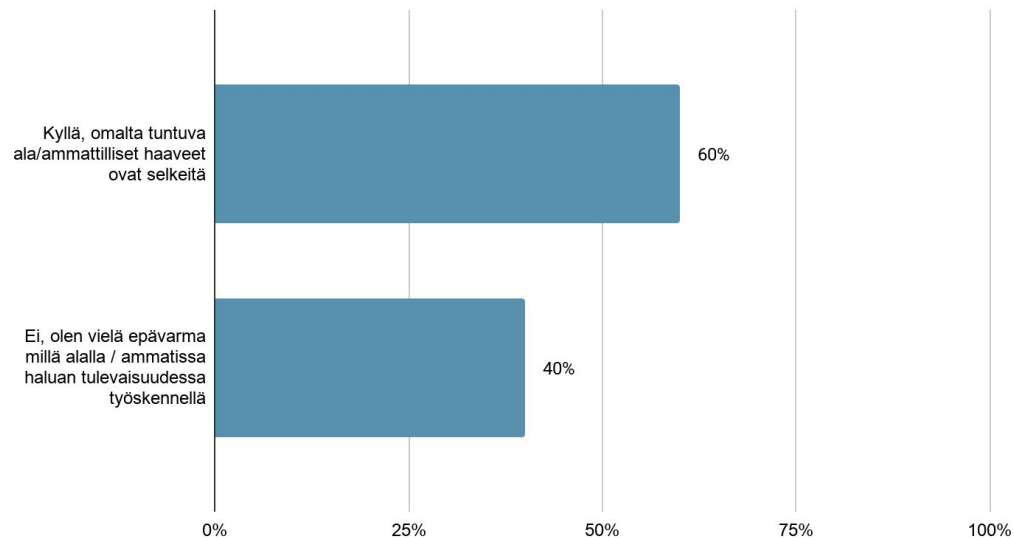

Onko sinulla tällä hetkellä selkeää mitä alaa haluat opiskella / mihin ammattiin haluat valmistua?

Oma ala ja ammatilliset haaveet tuntuvat kaikkein selkeimmiltä ammattiopistossa opiskelevien keskuudessa.
Peruskoululaisten keskuudessa korostuvat vastaukset 'olen vielä epävarma'.

N=226

Haastatteluissa paikantui kaksi erilaista tyyppiä.

Nuoret, joilla omalta tuntuva ala on tiedossa tai ammatilliset haaveet ovat selkeät.

Nuoret, jotka ovat vielä epävarmoja sen suhteen mitä alaa haluavat tulevaisuudessa opiskella .

Nuoret, joilla omalta tuntuva ala on tiedossa tai ammatilliset haaveet ovat selkeät

- ▲ Omalta tuntuva ala on tiedossa aiempien opintojen, vahvojen oppiaineiden, omien harrastusten tai mielenkiinnon kohteiden kautta → *“Missä minä olen hyvä ja mikä minua kiinnostaa”*. Selkeät suunnitelmat siitä, mihin haetaan ja halutaan opiskelemaan. Esim. kauppatiede, luova ala, ihmisten auttaminen tai jokin tietty ammatti kuten kokki, insinööri, lääkäri.
 - ▲ Osalla opiskelupaikka ja opiskeluaste, sekä mahdolliset vaihtoehdot ovat jo melko hyvin selvillä, osalla on niiden suhteen vielä pohdintoja tai useita erilaisia vaihtoehtoja.
- ▲ Lisäksi osa haastatelluista korosti, että halutaan arvostettu ammatti/työ jossa ansaitsee hyvin rahaa. Imagollisesti esim. lääketiede, kauppatiede, laki, tekniikka. Opiskelupaikka ja opiskeluaste sekä mahdolliset vaihtoehdot ovat jo melko hyvin selvillä (tässä aineistossa tyypillisesti pojat).

Nuoret, jotka ovat vielä epävarmoja tulevaisuudensuunnitelmien suhteen

- ▲ Ei vielä tarkkaa tietoa itselle sopivasta tai itseä kiinnostavasta alasta, itsellä voi olla useita erilaisia mielenkiinnon kohteita tai vahvuuksia. Pohditaan sitä missä ollaan hyviä, mitkä ovat omia vahvuuksia, pärjätäänkö tietyissä opinnoissa, esim. onko lukio tai yliopisto itselle liian vaativa.
- ▲ Mennään esim. lukioon, joka ei sulje mitään mahdollisuuksia pois ja antaa aikaa pohdinnoille
- ▲ Saatetaan hakea useisiin erilaisiin paikkoihin ja hyvin erityyppisille aloille. Alan/oppilaitoksen valintaan voivat vaikuttaa useat erilaiset tekijät esim. kaveripiiri, vanhempien näkemykset.
- ▲ Saatetaan hakea opiskelemaan alalle, joka ei tunnu täysin omalta tai varmalta valinnalta, esim. siksi ettei itselle täysin sopivia vaihtoehtoja tunnu löytyvän
- ▲ Paine hakea opiskelemaan sinne minne kaveritkin, esim. ei kehdata hakea ammattikouluun jos kaikki kaverit hakevat lukioon.

Tulevaisuuden opinnoilta odotetaan etenkin uuden oppimista, oman näkemyksen avartumista, hyviä valmiuksia työelämään, uusia kokemuksia sekä onnistumisen ja pärjäämisen tunnetta.

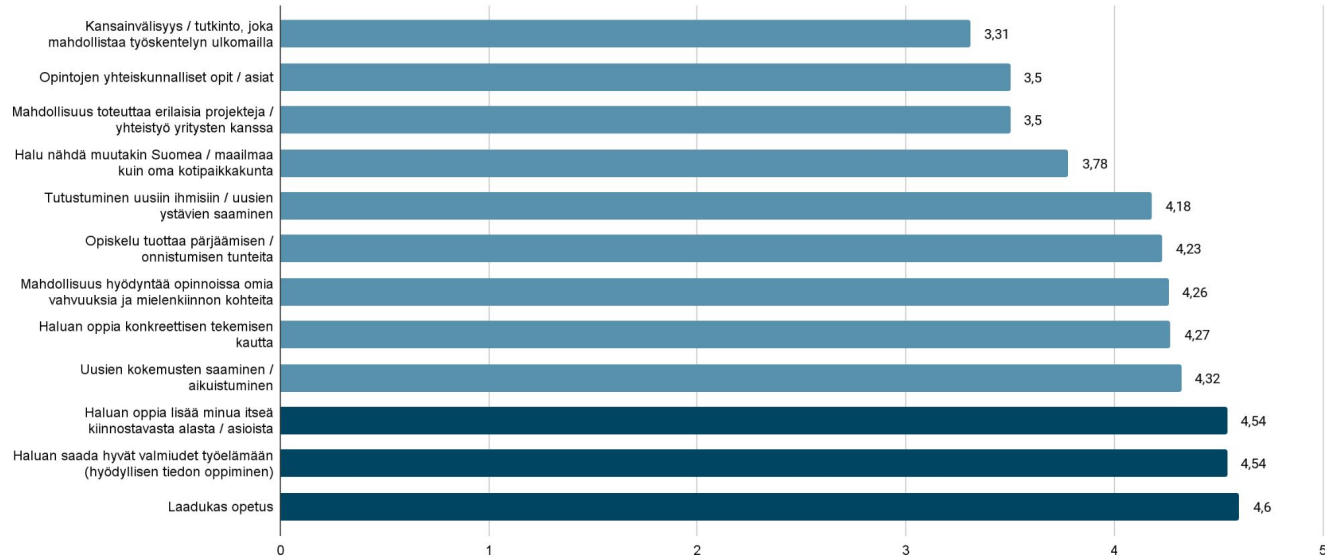
Miten tärkeänä pidät seuraavia asioita opiskeluun liittyen?

(1=ei lainkaan tärkeä 5=erittäin tärkeä)

Tärkeimpänä pidetään laadukasta opetusta, hyviä valmiuksia työelämään sekä mahdollisuutta oppia lisää itseä kiinnostavasta alasta / asioista.

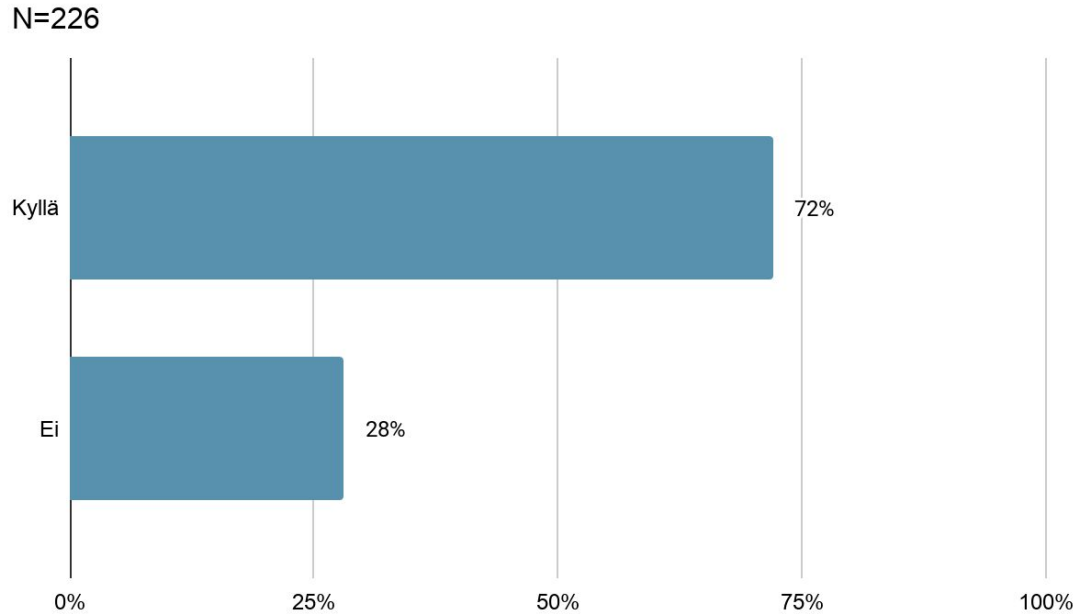
N=226

Opiskeluun liittyvää tietoa saadaan etenkin koulun opinto-ohjauksen tunneilla, lisäksi tiedonhakukanavana korostuu Opintopolku. Sisällöistä kiinnostavat etenkin opiskelu-/uratarinat sekä se, mitä opiskelu ja opiskelijaelämä konkreettisesti on.

Koetko, että olet saanut tarpeeksi tietoa, esimerkiksi opinto-ohjauksen tunneilla ja oppilaitosten omien kanavien kautta, muodostaaksesi riittävän käsityksen eri aloista?

Tekniikan aloihin liittyvät mielikuvat

Mielikuvat tekniikan aloista yleensä

Alat, joita tarvitaan yhteiskunnassa paljon nyt ja tulevaisuudessa	Rakennustyöt, sähkötyöt, koneet	Likaista, fyysisesti raskasta työtä, huono palkka (ammattitutkinto)	Yhdistyy matemaattisiin taitoihin ja tietokoneisiin
Tulevaisuuden ala, jossa työvoiman tarve tulee yhä kasvamaan	Metallityöt, mekaniikka, hitsaaminen	Vähemmän teoriaa, enemmän konkretiaa ja käsillä tekemistä	Vaativaa, vaikeaa opiskelua, vaatii loogista ongelmanratkaisutaitoja ja päättelykykyä
Miesvaltainen ala	Auto- ja maalausala, prosessinhoitajat	Kapea-alainen, valmistuminen yhteen tiettyyn ammattiin	Työnantajat arvostavat tulosta, sitä odotetaan. "Kovat arvot"

Ammatilliseen koulutukseen liittyviä mielikuvia

Korkeakoulututkintoon liittyviä mielikuvia

Tiettyihin tekniikan aloihin liittyvät mielikuvat

1/2 Avoin (Mainitse 1-3 asiaa, jotka sinulle tulevat ensimmäisenä mieleen)

Yksittäisistä tekniikan aloista selkeimmät mielikuvat liittyvät rakennus- ja pintakäsittelyalaan. Prosessialaan yhdistyy selkeästi kaikkein vähiten mielikuvia.

- ▲ Rakennusala
 - ▲ Talojen rakentaminen, käytännöllisyys & käsillä tekeminen
 - ▲ Työ on fyysistä, raskasta ja vaatii hyvää kuntoa
 - ▲ Yksittäisesti mainittiin: työssä oltava huolellinen ja ahkera, alalla paljon töitä tarjolla, ulkomaalainen työvoima
 - ▲ *“Konkreettista, kädentaito, tekemällä oppii”, “Talon yms rakennusta, suunnittelua(?), rankkaa fyysisesti”*

- ▲ Pintakäsittely
 - ▲ Maalaus, tapetointi, hionta, yleinen pintojen käsittely
 - ▲ Työ vaatii erityisesti tarkkuutta/tarkkaavaisuutta ja kärsivällisyyttä
 - ▲ Yksittäisesti mainittiin: saattaa olla yksitoikkoista/tylsää työtä, suojainten tärkeys/ala ei astmaatikoille sopiva
 - ▲ *“Maalattaisiin tai tehtäisiin muuta pintakäsittelyä”, “Fyysistä ja tarkkaa työtä, vaaditaan kärsivällisyyttä”*

Tiettyihin tekniikan aloihin liittyvät mielikuvat

2/2 Avoin (Mainitse 1-3 asiaa, jotka sinulle tulevat ensimmäisenä mieleen)

- ▲ Kone- ja tuotantotekniikka
 - ▲ Koneiden kanssa työskentely (korjaus, tuotanto, hitsaus), tehdastyö
 - ▲ Työ vaatii tarkkuutta, teknistä osaamista ja älykkyyttä
 - ▲ Yksittäisesti mainittiin: työ saattaa olla meluista/likaista ja raskasta, miesvaltainen ala
 - ▲ *“Koneiden kanssa työskentely, huolto sekä asennustyöskentelyä”, “Tarkkaa, vaatii paljon osaamista”*

- ▲ Saha-ala
 - ▲ Sahaus, puun jalostus ja käsittely, puu- ja metsäteollisuus, paperi
 - ▲ Työ on fyysistä, tarkkuutta ja kädentaitoja vaativaa
 - ▲ Yksittäisesti mainittiin: ei tulevaisuuden ala (työt vähenevät, ala pienenee)
 - ▲ *“Puuteollisuus, sahanpuru, tehdas, puun jalostus”, “Fyysinen työ”*

- ▲ Prosessiala (Huom. ala tunnettiin huonosti ja siihen liitettiin vähiten selkeitä mielikuvia)
 - ▲ Teollisuus- ja tehdastyöskentely, prosessointi, kemia, paperi
 - ▲ Työ vaatii tarkkuutta, voi olla tylsää ja rankkaa
 - ▲ *“Nimi ei sano mitään mitä alalla tehdään”, “Erilaiset teollisuuden haarat, joihin kuuluu esim. metsäteollisuus ja kemianteollisuus”*

Haastattelujen pohjalta tekniikan alojen vetovoimatekijöinä nähdään monipuoliset kouluttautumismahdollisuudet ja korkea työllistymisaste.

Ammatillisessa koulutuksessa houkuttelee opintojen käytännönläheisyys ja mahdollisuus valmistua suoraan ammattiin. Korkeakoulutuksen nähdään mahdollistavan (ammattitutkintoon verrattuna) laaja-alaisemmat uramahdollisuudet ja korkeamman palkkatason.

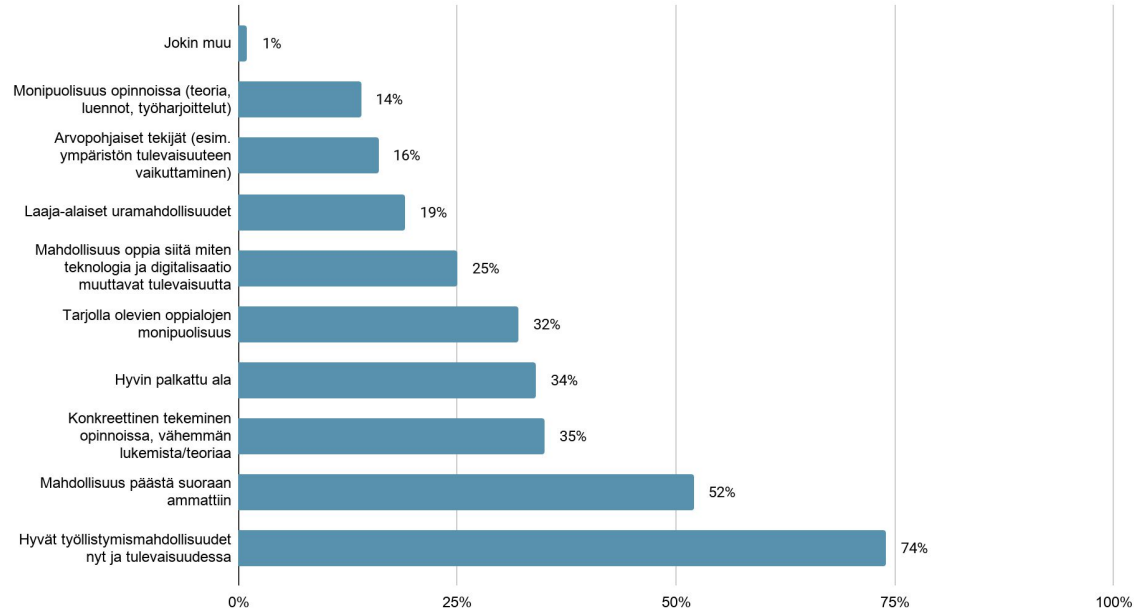
Tekniikan alojen keskeiset vetovoimatekijät

Valitse 3 tärkeintä

Tekniikan alojen keskeiset vetovoimatekijät ovat etenkin hyvät työllistymismahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa sekä mahdollisuus päästä suoraan ammattiin.

N=226

Haastattelujen pohjalta tekniikan alan vetovoiman puute liittyy etenkin vähäiseen tietoon ja kapea-alaiseen käsitykseen alasta ja sen mahdollisuuksista. Vetovoimaa vähentävät myös mielikuva alan kovuudesta ja vaikeudesta.

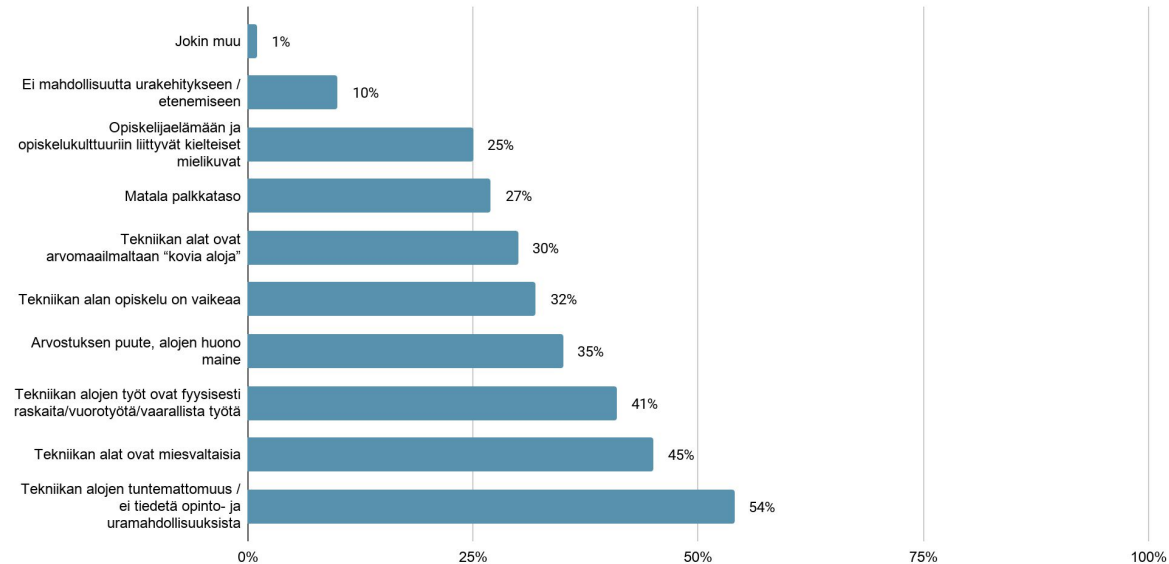
Tekniikan alojen keskeiset vetovoimatekijöiden puutteet

Valitse 3 tärkeintä

Tekniikan alojen keskeisinä vetovoiman puutteina nähdään tekniikan alojen tuntemattomuus, alojen miesvaltaisuus sekä työn fyysinen raskaus. Alojen miesvaltaisuus tuotiin vahvemmin esille naisvastaajien keskuudessa.

N=226

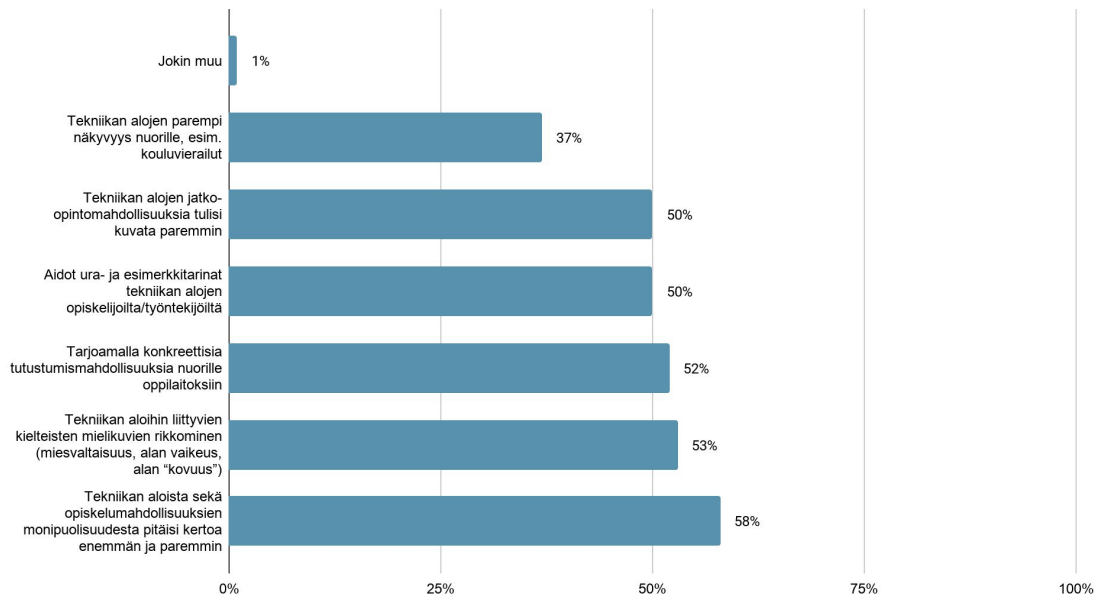
Miten tekniikan alojen vetovoimaisuutta voisi mielestäsi lisätä? Miten alalle saataisiin lisää opiskelijoita?

Valitse 3 tärkeintä

Tekniikan alojen vetovoimaisuutta voidaan kasvattaa kertomalla lisää opiskelumahdollisuuksien monipuolisuudesta, rikkomalla kielteisiä mielikuvia sekä tarjoamalla lisää konkreettisia tutustumismahdollisuuksia, aitoja uratarinoita sekä tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista.

N=226

Kuinka tekniikan alojen vetovoimaa voisi tulevaisuudessa kasvattaa

- ▲ Tekniikan alan vahvuuksien yhä parempi esilletuominen. Rikkaampi tekniikan alaan opiskelu- ja työmahdollisuuksien kuvaaminen, tulevaisuuden ala (hyvä työllistyminen, olet mukana rakentamassa tulevaisuutta)
- ▲ Selkeämpi jatko-opinto mahdollisuuksien kuvaaminen → miten opintoja voi jatkaa esimerkiksi ammattikoulun tai AMK:n jälkeen (ei sulje / rajaa vaihtoehtoja pois)
- ▲ Työelämäyhteistyö, miten ja millaisiin tehtäviin aloilta työllistyy
- ▲ Aidot ura- ja esimerkkitarinat aloilta (etenkin tekniikan aloilla menestyneet naiset!)
- ▲ Tarjotaan konkreettisia tutustumismahdollisuuksia nuorille oppilaitoksiin.
- ▲ Tekniikan alojen parempi näkyvyys opiskelijoille, esim. kouluvierailut. Yksittäinen “mainos” ei jää mieleen, mutta kasvokkainen tapaaminen/esittelypiste jää.
- ▲ Kovuus mielikuvaan vaikuttaminen? Esim. *“Sinä pärjääät tekniikan alalla”*

“Mullei tälle tekniikan alat oli aina ihan pienestä asti sellain "en missään nimessä halua tekniikan alalle" juuri niiden ennakkoluulojen, etenkin alan vaikeuden ja miesvaltaisuuden takia en halunnut alalle. Toki 8lk käyty vierailu Sampossa sain paremman käsityksen tekniikan aloista ja aloin kiinnostumaan ja huomaisin näiden ennakkoluulojen karisseen pois. Nyt etenkin rakennusalat on alkanut kiinnostaa ja en ole enää samaa mieltä, että sulkisin nämä alat kokonaan pois. Eli mielestäni olisi hyvä, jos olisi enemmän esittelyjä ja tutustumista alaan. Esimerkiksi olisi kiertoja ammattiopistoilla tutustumassa moniin eri aloihin mukaan lukien tekniikan alat siten, että kaikki pisteet kierrettäisi eikä saisi itse päättää minne menee, koska moni meni niihin mitkä kiinnostaa eikä niihin itselle vieraampiin aloihin, joka tekee sen ettei niistä vieraammista aloista saa paljoa tietoja ja aloille haetaan ennakkoluulojen perusteella :)”

Kiitos!